

Επιστημονικό Συνέδριο
«Γυναίκες και πολιτική στον σύγχρονο κόσμο (19ος-21ος αι.): οι γυναίκες στην πολιτική, η πολιτική για τις γυναίκες»

"Γαινες, αιμοχαρείς και ερωμένες.

Γυναίκες κατηγορούμενες στα Έκτακτα Στρατοδικεία 1946-1952"

Σίσσυ Τσαβδάρα
Υπ. Δρ. τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας
Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Υπότροφος ΓΓΕΤ-ΕΛΙΔΕΚ
sissy.tsa@gmail.com

Περίληψη

Οι αναπαραστάσεις των γυναικών που ενεπλάκησαν και συμμετείχαν στον Ελληνικό Εμφύλιο Πόλεμο είναι είτε επιλεκτικές, είτε παραπλανητικές. Επιλεκτικές καθώς εστιάζουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες γυναικών, όπως οι ένοπλες αντάρτισσες ή οι πολιτικές κρατούμενες. Παραπλανητικές καθώς κατασκευάστηκαν για να εξυπηρετήσουν την προπαγάνδα της εθνικόφρονος παράταξης της εμφυλιακής και μετεμφυλιακής περιόδου.

Η παρούσα εισήγηση προσεγγίζει μία ευρύτερη κατηγορία γυναικών που ενεπλάκησαν, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, στην εμφύλια σύγκρουση. Ειδικότερα, εστιάζει στις γυναίκες που δικάστηκαν - και πολλές καταδικάστηκαν - από τα 24 Έκτακτα Στρατοδικεία που λειτούργησαν πανελλαδικά κατά την περίοδο 1946 - 1952. Αρχικά, εξετάζονται τα βασικά δημογραφικά στοιχεία τους, όπως αυτά καταγράφονται στα βιβλία Πρακτικών και Αποφάσεων των Έκτακτων Στρατοδικείων, ώστε να αναδειχθούν τα κοινωνικά χαρακτηριστικά και η ανθρωπογεωγραφία τους. Ακολούθως, εστιάζει στο κατηγορητήριο σε συνδυασμό προς τις αποδοθείσες ποινές, ώστε να αποσαφηνιστούν τα αδικήματα που διέπραξαν αφενός και η αντιμετώπιση που τους έλαχε από την - στρατιωτική - δικαιοσύνη αφετέρου. Τέλος, παρουσιάζονται ορισμένες υποθέσεις που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς οι απολογίες, όπως διασώζονται, αναδεικνύουν στάσεις ζωής και στρατηγικές επιβίωσης σε οριακές συνθήκες. Βασική επιδίωξη της παρούσας εισήγησης είναι να αποτυπώσει όψεις της γυναικείας πολιτικής ένταξης και δραστηριότητας. Ιδίως όμως να αποκαταστήσει ένα σύνολο καθημερινών γυναικών που, λαμβάνοντας πολιτική θέση και αναλαμβάνοντας δράση, κατηγορήθηκαν πως αποποιήθηκαν τον παραδοσιακό τους ρόλο ως μητέρες και σύζυγοι και λειδορήθηκαν γι' αυτό.